

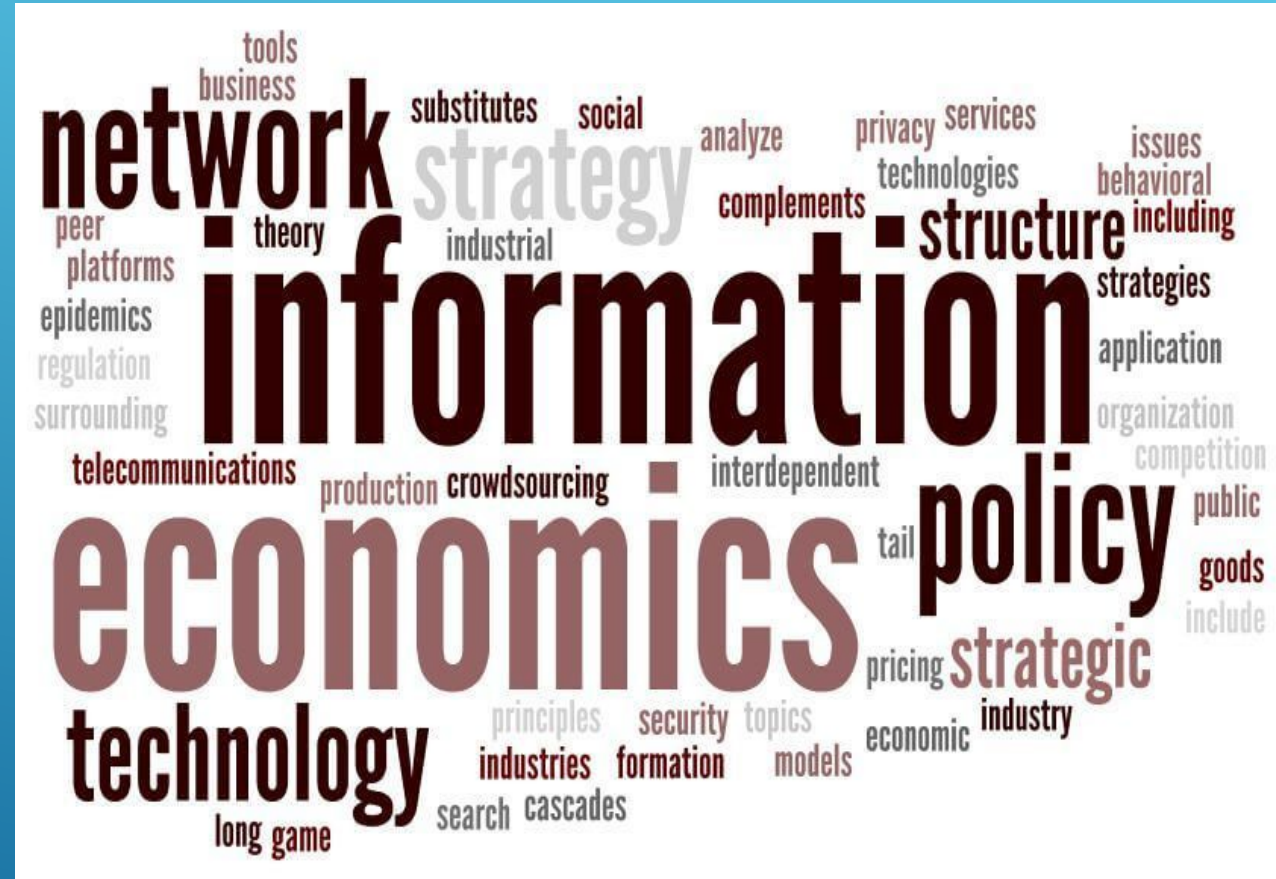
ЭКОНОМИКАЛЫҚ АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕ ТҮСІНІГІ.

The background is a solid blue color. On the right side, there are several white lines of varying thicknesses that run diagonally from the bottom-left towards the top-right, creating a sense of motion or data flow.

ECONOMIC INFORMATION. ҚҰРЫЛЫМДЫҚ БІРЛІКТЕРІ

Кез келген әлеуметтік-экономикалық, ұйымдық-өндірістік жүйенің (кәсіпорындардың, ұйымдардың, аумақтардың) қызметін оларсыз елестету мүмкін емес. Басқару жүйенің құрамдас бөліктерінің, сонымен қатар жүйенің қоршаған ортамен ақпарат алмасуымен байланысты.

Экономикалық ақпарат жүйесі (EIS)- ол экономикалық объектінің тікелей және кері байланыс ақпаратының ішкі және сыртқы ағындарының жиынтығы, ақпаратты өңдеу және басқару шешімдерін әзірлеу процесіне қатысатын әдістер, құралдар, мамандар

► **Экономикалық ақпарат мыналарды қамтиды талаптар:**

Дәлдік- оны барлық тұтынушылардың біржақты қабылдауын қамтамасыз етеді.
Сенімділік- жүйенің тиімділігі сақталатын кіріс және шығыс ақпараттың рұқсат етілген бұрмалану деңгейін анықтайды.

Тиімділік- өзгерген жағдайларда қажетті есептеулер мен шешім қабылдау үшін ақпараттың өзектілігін көрсетеді.

Бірнеше бар түрлері жіктелу белгілеріне байланысты экономикалық ақпарат: басқару қызметі, пайда болған жері, басқару деңгейі.

► *Басқару функциялары бойынша жоспарлау мен есепке алуды, нормативтік және анықтамалық және есеп беруді және статистикалық экономикалық ақпаратты ажыратады.*

Ø Жоспарланған (директива) - болашақта кейбір кезеңдерге бизнес-жоспарлаудың жоспарланған және бақыланатын көрсеткіштерінің директивалық мәндерін қамтиды.

Ø бухгалтерлік есеп ақпарат - белгілі бір уақыт кезеңіндегі жоспарланған көрсеткіштердің нақты мәндерін көрсетеді.

Ø Нормативтік-анықтама- өндірістік қатынастар мен процестерге қатысты анықтамалық және нормативтік материалдарды қамтиды. (50-60%).

Ø есеп беру-статистикалық- жоғары тұрған басқару органдарына, мемлекеттік статистика органдарына және т.б. үшін кәсіпорынның статистикалық қызметінің нәтижелерін көрсетеді.

► **Басқару деңгейлері бойынша кіріс және шығыс экономикалық ақпаратты ажырату.**

Ø енгізуақпарат – фирмаға сырттан келіп түсетін және шаруашылық және басқару функцияларын, сонымен қатар басқару міндеттерін жүзеге асыру үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылады.

Ø Демалыс күніақпарат бір жүйеден екінші жүйеге ауысады. Бірдей ақпарат бір құрылымдық бөлімше үшін енгізіліп, екіншісі үшін шығарылуы мүмкін.

Өңдеу сатысы бойыншаақпарат бастапқы, қосымша, аралық, нәтиже болуы мүмкін. Бастапқы ақпарат – объектінің әрекеті процесінде тікелей пайда болатын және бастапқы кезеңде тіркелетін ақпарат. Екіншілік ақпарат – бұл бастапқы ақпаратты өңдеу нәтижесінде алынатын және аралық және нәтиже болуы мүмкін ақпарат. Аралық ақпарат келесі есептеулер үшін кіріс ретінде пайдаланылады. Алынған ақпарат бастапқы және аралық ақпаратты өңдеу процесінде алынады және басқару шешімдерін қабылдау үшін пайдаланылады.

► *EI(economic information) мүмкіндіктері:*

Ең алдымен сандық түрде көрсетіледі;

Ол айнымалы және шартты тұрақты деректердің үлкен көлемімен сипатталады;

Түсу және түрлендіру циклділігі (ай, тоқсан, жыл);

Көздер мен тұтынушылардың әртүрлілігі;

Ол бір деректерді, соның ішінде әртүрлі тұтынушылар үшін бір уақытта пайдалану мүмкіндігімен сипатталады.

EI құрылымын, ақпараттық бірлік деп аталатын белгілі бір элементтерді таңдауды анықтайды. Қарапайым ақпарат бірліктерінен күрделілер – құрамдастар түзіледі. Ақпараттық жиынтықтарды (объектіні, процесті, операцияны сипаттайтын деректер тобы) бөлу: реквизиттер, көрсеткіштер, құжаттар.